

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2101/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bpkf.I.481/2022/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Kecskeméti Törvényszék a 2012. április 11-én kihirdetett 2.B.179/2011/123. számú és – a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.306/2012/15. számú határozata folytán – 2012. október 16-án jogerős ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki rablás és más bűncselekmények elkövetésében, ezért őt 16 év fegyházbüntetésre és a közügyektől 10 évi eltiltásra ítélte.
- [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó perújítási indítványt nyújtott be. A perújítási indítványában arra hivatkozott, hogy a felesége – aki az alapeljárás során tanúként élt a mentességi jogával – vallomást kíván tenni. Vallomásában megnevezné az indítványozó bűntársát és az indítványozónak a bűncselekményekkel kapcsolatos tudomásáról is szólna. Véleménye szerint ennek tisztázása a bűntársa felelősségre vonását eredményezné, az indítványozó esetében pedig méltánylást eredményező enyhítést hozhat. A perújítási indítványában hivatkozott továbbá arra, hogy a jogerős döntés meghozatalában kizárt bíró vett részt, továbbá kérte védő kirendelését a perújítási eljárásra.
- [5] A Szegedi Ítéltábla a 2022. február 3-án meghozott Bpi.III.627/2021/8. számú végzésével az indítványozó perújítási indítványát – mint alaptalant – elutasította.
- [6] Az ítéltábla a Kúria BH2011. 305. számú eseti döntése alapján meghatározta, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában döntést hozó bíróságnak milyen – a Be. 637. § (1) bekezdés *a)* pont *ab)* alpontja szerinti – feltételeket kell megvizsgálnia. A perújítási indítványban foglaltak alapján az ítéltábla megállapította, hogy a

bejelentett bizonyíték újnak tekintendő, azonban az abból származó tény nem alkalmas a jogerős határozatban foglalt ténytől eltérő vagy abból hiányzó tény megállapítására. Az ítélet tábla kifejtette, hogy az elítélt tette társának megnevezése semmilyen módon nem eredményezné az indítványozó felmentését vagy vele szemben lényegesen enyhébb büntetés kiszabását vagy büntetés helyett intézkedés alkalmazását, illetve a büntető eljárás megszüntetését. Az ítélet tábla kifejtette, hogy az indítványozó tudattartalmára vonatkozóan az alapügyben a bíróságok részletes bizonyítást folytattak le, vagyis az indítványozó tudattartalmára vonatkozó tanúvallomás már csupán a bizonyítékok újraértékelését célozhatná, amire azonban a következő ítéletkezési gyakorlat (BH2006. 387.) alapján perújítási indítvány nem alapozható.

- [7] A perújítási indítványnak a kizárt bíróra vonatkozó részéről az ítélet tábla megállapította, hogy az indítványozó azonos tartalmú felülvizsgálati indítványát a Kúria már korábban megvizsgálta és a 2018. január 15-én meghozott Bfv.II.1159/2017/7. számú végzésével az alapügyben hozott jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az ítélet tábla arra is hivatkozott, hogy az Alkotmánybíróság az indítványozónak a felülvizsgálati eljárásban hozott végzéssel és a jogerős ítéletekkel szemben bejelentett alkotmányjogi panaszát a 2019. január 15-én meghozott IV/821-12/2018. számú végzésével visszautasította.
- [8] Az ítélet tábla megállapította továbbá, hogy az indítványozó az alapeljárás során kirendelt védővel rendelkezett, a kirendelés hatálya a Be. 48. § (1) bekezdése alapján kiterjed a perújítási eljárásra is.
- [9] Az indítványozó fellebbezése alapján eljárta Kúria a 2022. június 27-én meghozott Bpkf.I.481/2022/2. számú végzésével helybenhagyta az ítélet tábla határozatát.
- [10] A Kúria az ítélet tábla végzésében foglalt ténybeli és jogi indokokkal, valamint a jogi érveléssel is egyetértett.
- [11] 1.1. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Szegedi Ítélet tábla Bpi.III.627/2021/8. számú és a Kúria Bpkf.I.481/2022/2. számú végzése ellen.
- [12] Indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [13] Álláspontja szerint ügyében az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében meghatározott védelemhez való jog azért sérült, mert a perújítási eljárásban többszöri kérelmére sem rendeltek ki a bíróságok védőt. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog sérelmére is, mivel álláspontja szerint a bíróságok nem rendeltek el az ügyében perújítást. Az indítványozó szerint amennyiben az alapügyben mentességi jogával élt felesége vallomást tette, az ismeretlenül maradt tette társát felelősségre lehetne vonni és az indítványozó büntetését enyhíteni lehetne. Az indítvány szerint a bíróságok által kialakított jogértelmezés nem áll összhangban a jog alkotmányos tartalmával.

- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Ehhez képest az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [15] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [16] Alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítvány határidőben érkezett.
- [17] Az indítványozó a perújítási indítványát elutasító első- és az azt helybenhagyó másodfokú végzést támadta, mely döntések az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek. A perújítási indítvány elutasítása olyan eljárást befejező döntés, amely az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyra lehet. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság ilyen esetben kizárólag a perújítási indítvány elbírálását elvégző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányosságát, vagyis a perújítási indítvány tárgyában hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja {3215/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [18] Az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyben terhelt volt.
- [19] 2.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, továbbá indokolja a bírósági döntések Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [20] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [21] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a perújítás megengedhetősége kérdésében döntésre jogosult bíróságok elutasították a perújítási indítványát, továbbá nem rendeltek ki számára védőt.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltétellel összefüggésben elsőként jelen ügyben is megállapítja, hogy a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem hagyományos értelemben vett jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {vö. 3224/2022. (V. 11.) AB

végzés, Indokolás [20]; 3507/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [10]; 3471/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [21]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; 3462/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [18]].

- [24] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá.
- [25] Az eljáró bíróságok a következetes ítélkezési gyakorlatnak megfelelően vizsgálták a perújítás megengedhetőségét az indítványozó ügyében. Ennek során megállapították, hogy a Be. 637. § (1) bekezdés *a*) pont esetében a perújítás megengedhetősége kérdésében döntést hozó bíróságok három egymásra épülő feltételt vizsgálnak meg: [1.] a bejelentett bizonyíték újnak tekinthető, az alapügyben nem merült fel, vagy felmerült, de azt az eljáró bíróság nem értékelte, és [2.] az (ekként) újnak tekintendő bizonyíték alkalmas arra, hogy valamely tény – jogerős határozatban foglaltaktól – eltérő, vagy önmagában új tény megállapítását eredményezze, s végül [3.] az újnak tekintendő bizonyíték az eltérő, illetve új tény megállapítására alkalmassága folytán perdöntő jellegű, egyben azt is valószínűsíti, hogy lényegesen meg kell változtatni a jogerős határozat bűnösségre, vagy büntetékiszabásra vonatkozó rendelkezését, illetve az eljárást meg kell szüntetni [vö. 3163/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [26], BH2021. 162., elsőfokú végzés, Indokolás 2. oldal, 6. bekezdés].
- [26] Bármely feltétel hiánya a perújítás elrendelésének akadálya.
- [27] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó által bejelentett bizonyíték kétségtelenül újnak tekintendő, miután a tanú vallomásának értékelése az alapügyben nem történt (nem történhetett) meg [Be. 637. § (2) bekezdés]. Ehhez képest annak megalapozott eldöntése, hogy ezen új bizonyíték valóban alkalmas-e adott tény jogerős határozattól eltérő értékelése lehetőségének valószínűsítésére – így perújítás elrendelésére, avagy a perújítási indítvány elutasítására – kizárólag a tanú vallomásának ismeretében történhet. Jelentősége annak van, hogy a megengedhetőség kérdésében döntést hozó bíróság a perújítási indítványban célzott tény vonatkozásában felhozott bizonyíték tartalmának ismeretében legyen, s ekként legyen alapja annak eldöntéséhez, hogy az valószínűsíti-e a perújítás törvényi célját.
- [28] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy ennek tisztázására indokolt perújítási nyomozást elrendelni (vö. Bpkf.III.650/2019/2. számú, Bpkf.III.724/2009/2. számú, Bpkf.III.924/2014/2. számú végzés) és a vallomás tartalmának ismeretében dönteni arról, hogy a bejelentett bizonyíték új tény megállapítására alkalmas-e.
- [29] Jelen ügyben az eljáró bíróságok azonban nem csupán azt állapították meg, hogy a tanú vallomása – törvény erejénél fogva – új bizonyítéknak tekintendő [Be. 637. § (2) bekezdés]; hanem azt is, hogy abból új tény származhat. Azaz ennek lehetőségét eleve adottnak, meglévőnek vették. Ugyanakkor viszont azt állapították meg – értelemszerűen a belátásuk alapján, diszkrecionális jogkörben – hogy az új tény a megállapítása esetén sem lenne alkalmas arra, hogy perdöntő jellegű legyen.

- [30] Másképpen szólva, a perújítás elrendelésének három egymásra épülő feltétele közül a harmadik hiányát rótták fel, miszerint az új bizonyítékból származó új tény megállapítása nem eredményezné a törvény által várt lényegesen enyhébb büntetés kiszabását. A perújítás megengedhetősége feltételeinek vizsgálata az eljáró bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata.
- [31] Az Alkotmánybíróság – mindezen felül – jelen ügyben is rámutat arra, hogy „Az eljárási jogokban biztosított rendkívüli jogorvoslati lehetőségek a jogerő áttörésének kivételes esetei. Önmagában az anyagi igazság érvényre juttatása, vagyis az anyagi és eljárási jogszabályoknak mindenben megfelelő, igazságos döntés általában még nem szolgál elégséges alkotmányos igazolásaként a bírói döntések jogerejének áttöréséhez. A rendkívüli jogorvoslati lehetőségek garantálása és eljárások lefolytatása különösen azokban az esetekben indokolt, amikor a jogerős döntés olyan jogi hibában, avagy ténybeli tévedésben szenvedhet, amely feltétlenül szükségessé teszi az érintett jogainak, vagy jogos érdekeinek megóvását, így kiküszöbölésükhöz fűződő érdek felülmúlja a döntés jogerejének tiszteletéhez, illetve ezen keresztül a jogállam stabilitását adó jogbiztonság érvényesüléséhez kapcsolódó érdeket.” {25/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [36]}
- [32] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslati eljárásokra terjed ki. Vagyis azt a követelményt támasztja, hogy az elsőfokon meghozott bírósági döntésekkel szemben magasabb bírói fórumhoz lehessen fordulni {vö. 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Mindezt figyelembe véve az Alkotmánybíróság jelen ügyben is megállapítja, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a perújítási eljárás esetleges elmaradása nem alapozza meg {3300/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [53]}. Rámutat az Alkotmánybíróság arra is, hogy a bíróságok a perújítási indítványt elutasító végzéssel szemben is biztosítottak – a Be. rendelkezéseinek megfelelően – jogorvoslati lehetőséget az indítványozó számára.
- [33] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének sérelmére is, mivel a bíróságok többszöri kérelmére sem rendeltek ki számára a perújítási eljárásban védőt. Ezzel szemben a perújítási indítványt elutasító, majd az azt helybenhagyó másodfokú végzés indokolása is kifejtette, hogy az indítványozó az alapügyben kirendelt védővel rendelkezett, a kirendelés hatálya pedig a Be. 48. § (1) bekezdése alapján kiterjed a perújítási eljárásra is (elsőfokú végzés, Indokolás 4. o. második bekezdés; Kúria végzése, Indokolás [11]).
- [34] Következésképpen az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdése sérelmének állításával valójában megismételte az elsőfokú eljárással és döntéssel szemben felhozott, a bíróságok jogszabályértelmezési tevékenységével kapcsolatos – és az elsőfokú bíróság, illetve a Kúria által már megválaszolt – kifogásait, amelyek azonban alkotmánybírósági vizsgálat tárgyát sem képezik.

- [35] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következésképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [36] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. május 16.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

